

Johanne Hildebrandt: Tal vid vernissage av utställningen Fredssoldater på Armémuseum

Talare

Johanne Hildebrandt
Journalist

Datum

22 oktober 2009

Plats

Armémuseum, Stockholm

Första gången jag kände någon stolthet över svenska soldater var i det belägrade Sarajevo 1993. Jag satt i restaurangen på det legendariska hotellet Holiday inn och åt middag medan granaterna detonerade utanför fönstret. Under denna tid rasade trefrontskriget för fullt över Bosnien, visserligen hade FN skickat fredsbevarande styrkor men de gjorde inte särskilt mycket för att stoppa de etniska rensningarna och våldet utan kunde till exempel köra förbi sårade civila istället för att ta dem till sjukhuset.

De var med andra ord inte särskilt populära. Och när jag fick reda på att Sverige skulle skicka en bataljon till Bosnien så tänkte jag att de kommer väl vara lika usla som alla andra. Lyckligtvis hade jag fel. För när jag satt där i restaurangen på Holiday Inn så kom några kollegor från Reuters in i rummet.

De hade precis varit i Vares, en stad som kroaterna erövrade och där hade träffat på svenskarna från Ba01. De berättade att soldaterna verkligen gjorde något för att förhindra plundringen och övergreppen i Vares, att de körde runt på gatorna istället för att gömma sig på en camp.

Byråchefen Kurt Storck berättade förtjust om denna svenska överste Henricsson som kommit körande i sin APC, stannat till vid dem, slängt upp dörren och frågat: -Do you want to see som looting? Något liknande hade inte skådats bland krigskorrarna i Bosnien, och jag blev både förundrad och stolt över att svenskar var de som ingrep. Rubriken på Reuterartiklen var för övrigt: *Theres a new sheriff in town, and hes Swedish.*

Under de 18 år jag ägnat mig åt krigsrapportering har jag följt de svenska utlandsstyrkorna, från Balkan, till Tchad och Afghanistan. Ibland har insatserna varit stillsamma, ibland har de varit livsfarliga, men de har alltid varit mycket uppskattade av civilbefolkningen. Med jämna mellanrum hörs några debattörer

säga att det är onödigt att skicka soldater utomlands, att det inte spelar någon roll, att insatsen bara spelar USA eller någon annan stormakt i händerna.

Fast de som klagar är alltid de som sitter hemma i soffan och tycker till. De har inte sett lidandet hos en fördriven civilbefolkning som lever på svältgränsen eller rädslan hos människorna som flyr en sönderbombad by eller modet hos de människor som dagligen riskerar sitt liv för att bygga upp sitt land. Framför allt har de inte fått frågan: Varför vill ingen hjälpa oss? Sant är att insatser skulle kunna vara mycket mer effektiva om världssamfundet verkligen engagerade sig och att en del soldater bara skickas för att politikerna vill skaffa sig poäng i Bryssel.

Men ingen gör något gratis och det finns alltid baktankar med allt. Att utlandsstyrkorna behövs och är viktiga finns det i alla fall hos mig ingen som helst tvekan om. Däremot är det sorgligt att Sverige är så dåliga på att ta hand om och uppskatta de soldater som vi skickar ut i världen. För några veckor sedan befann jag mig i Afghanistan där jag träffade några av de svenska soldater som hamnat i strid.

Trots att de blev anfallna och var tvungna att försvara sig för att klara livet var de oroliga att uppfattas som mördare när de kom hem till Sverige. Så stor är alltså okunskapen om krig och vad som händer i Afghanistan att när soldater som agerar som soldater ska göra får de ångest för hur de ska uppfattas här hemma. Var fjärde svensk soldat som återvänt från Afghanistan drabbats av problem vid hemkomsten. I hälften av fallen handlar det om psykiska besvär. Något vidare stöd från försvarsmakten får de inte, bristen på allmänt erkännande är stor. Folk verkar inte fatta vad de håller på med, eller hur det är där. Jag vet inte vad detta beror på, om det är brist på information, dåliga journalister eller okunskap. Kanske beror det på att 200 års fred gjort att försvarsmakten glömt bort sin affärsidé för ibland verkar det som om de inte vill låtsas om att soldater kan hamna i strid, och döda eller dödas. Själv tycker jag det är ofattbart att de soldater som Sverige skickat till en krigszon sviks på detta sätt.

För även om det inte är lika illa som när Kongoveteranerna kom hem på 60-talet så är det fortfarande inte bra. Det är därför mycket hedervärt att armémuseum, Sveriges piggaste och i mitt tycke bästa museum, uppmärksammar utlandsstyrkorna med denna utställning. Min förhoppning är att detta bara är början, att också politikerna, försvarsmakten och allmänheten också vaknar till

och skärper till sig när det gäller våra veteraner och börjar tar hand om dem på bästa sätt. För de som åker ut och riskerar sitt liv ska självklart få den uppskattning de förtjänar.

Tack.

Taggar

2000-tal, 2009, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/johanne-hildebrandt-tal-vid-vernissage-av-utstallningen-fredssoldater-pa-armemuseum>